

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Atalár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Az új Székelyudvarhely.

Székelyudvarhely, június 8.

„Anyavárosunk“-at utolérte az anyák közös sorsa: megvénült. Leányai csaknem mind tulhaladták erőben, egészségben, szépségben. Maholnap a csitri Csikszereda is föléje cseperedik.

Helyzete azonban nem vigasztalan, mert a mi „anyánk“ sorsa a jövődőt illetőleg nem azonos az ember-anyák sorsával. Ezeknek megfiatalítására, sajnos, nincs életelixir; ellenben a mi anyánk fiatalságának, üde bájának, ifjui erejének biztosítására van Anyyira van, hogy a megöregedett városok, ha polgáiraik megértik az idők szavát és e szóra tudatos és ingadozást nem ismerő cselekvésre késznek, nem is álmodott fiatalságra virulnak, az emberhez legmúltabb tüz-helyekké válnak, miről, hogy messzebb ne menjünk példáért, magyar városaink története is tanubizonyoságot teszzen.

A megifjodás életelixirjének edényét nyitja meg Dr. Damokos Andornak, vármegyénk érdemes alispánjának az a nagyszabású emlékirata, melyet városunk polgármestere útján a város képviselőtestületéhez, az anyaváros fejlődésének érdekében intéz.

Sajnálattalunkra terünk nem engedi, hogy a nagy koncepcziójú emlékiratot érdeme szerint egész terjedelmében leközzöljük; de fontos közérdek követelésének teszünk eleget, midőn a memorandumot reflexióink keretében ismertetjük, arra a figyelmet ráirányítjuk.

Az emlékiratban foglalt városfejlesztési terv

koncziplálására Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának az a határozata szolgált kiindulási pontjául, melyben utasította az alispánt, tegye tanulmány tárgyává, miként lehetne a vármegyei tisztí nyugdíj-alapnak jelenleg csupán 4%-ot kamatozó tőkét akként gyümölcsöztetni, hogy annak évi kamatai az eddigiüel nagyobb összeget adjanak.

A tanulmányozásnak eredménye az a konkrét terv, hogy a nyugdíj-alap tőkéje épületbe fektetessék bele. Építtessék belőle 5-6 biztos jövedelmet hozó tisztviselői lakás, mely vagy bérbe, vagy amortizáció mellett örök áron bocsátassék a tisztviselők rendelkezésére. Az építkezés céljaira szükséges telkeket az alispán a várostól kéri. Nem ingyen, hanem jó pénzért. Nem a város beépített területén, hanem azon a földterületen, „mely a Küküllő folyó és a vasuti töltés, másfelől a kollégiumkert és a város szombatfalvi része között elterül s a melynek egy részén jelenleg a városi sétater, más részén az állami csemetekert van elhelyezve.“

A tisztviselői házak elhelyezésének ez a terve az anyaváros jövődől fejlődésének egyszerű perspektíváját nyitotta meg a tervezőnek. A gondolatot végig gondolta s megkoncziplálta azt a város fejlesztési tervet, melynek megvalósítása korszakot fog alkotni a város történetében.

Városunk eddigi fejlődése ma már nem felel meg a természetes fejlődés követelményeinek. Régebben, midőn a kor kulturális viszonyai még nem tették lehetővé az elemi erőkkel folytatható sikeres küzdelmet, rendén való dolog volt, hogy

a város közvetlenül a Küküllő partjai mentén, északdéli irányban s a balparti lejtőkön fejlődött s a folyó árterét képező jobbparti rész, mely mint sik terület a város fejlesztésre egyébként legalkalmasabb, beépítetlen maradt. Ma azonban, midőn az emberre nézve legdicsőségsébb küzdelmet, az elemekkel való küzdelmet ebben az esetben minden nagyobb erőfeszítés nélkül is sikerre vezethetjük, igazán nincs annak értelme, hogy a Küküllő jobb partján, az alispáni emlékiratban jelzett, fentebb körülírt területet beépítetlenül hagyjuk, a város fejlődését természetellenes irányban kényszerítsük, a végeket a központtól eltávolítsuk, az erős forgalmu központ kifejlését késleltessük. Az egészséges városfejlesztés koncentrikus körök szerint történik. A mi városunk fejlődési körvonala hosszukás félkört mutat. Megnyitni a fejlődésnek a kör jobb oldalát, a Küküllő jobb partját: ez az a cél, melyet az alispán terve megvalósítani akar. S ez az akarat valósággyá válhatik már a legközelebbi időben, ha azonos akaratra lehet általa bírni a város lakosságának akaratát, mely a képviselő testület akaratában jut kifejezésre.

Nem kell ide semmi egyéb, csak akarat. Csak követni keli az ujjmutatást. S hisszük, hogy az ujjmutatásnak lesznek követői; mert ez a dolog olyan világos, olyan egyszerű minden nagyszabású volta mellett is, hogy minden értelmes ember első szempillantásra is megérti miről van szó. Megérti mindenki, hogy a város tovább fejlődésének kérdése ez időszert egyet-

Itáliában.

Mozsaiok.

Írta: Kovács János.

Április 11-edikén a vezetett legalább részben kénytelen vagyok a direktora ruházni. Idegen nagy városban az ember néha cél nélkül botorkázik, máskor a tájékozódást erősen megfizeti kocsi alakjában. Ez a körülmény a direktort arra indította, hogy megvásárolta az örök város térképét és rövid tanulmányozás után kijelentette, hogy már most „Rendben vagyunk.“ Reggel 1/9 órakor tehát felültünk a San-Pietrón és elindultunk a Laterán felé. Mentünk, mentünk; közben emberek szállottak fel, emberek szállottak le; a villamos megtelt és kiürült, mi öten pedig rendületlenül ültünk. Eltelt már félóra; a direktor arca egyre komolyabb, a Dániel Károlyé ennek arányában vigabb lett. Láttam mi motoszkál a fejében: káröröm az eltévesztett cél felett. Egyszerre azonban nagy távolról feltűnt a Laterán tornya, közelebbről Szent Antal fehér temploma. Kaptunk az alkalmat és hogy hamarabb odaérhessünk, gyalogosan folytattuk utunkat.

Csakugyan 5 percczel a villamos előtt helyt voltunk. Ha a Piazza Venezián indulunk: 10 perc alatt végünk; így pedig majdnem az egész várost megkörülűtük.

A Lateránban — pápai templom — és a hozzátartozó múzeumban ismét a keresztény művészet remekait bámulhatjuk meg. Lent a kápolnában Bernini „Mater dolorosa“-ját, akár a Szt. Péterben Michel A. „Pieta“-ját; a mozaik oltároknak csálódásig művészi példáit minden templomban.

A kapitoliumi múzeum egyik Venusáról már szólottam, de ez az alak itt számtalan változatban szerepel; utánna mindjárt a Bacchus születését és Bacchus diadalmenetét ábrázoló szobrok és friezek következnek; megható szép a haldokló gladiátor, Sophokles alakja és Germanicus imozásnok.

Dehát, ismétlem, nem irok esztetikát s azért esetleges olvasóimat elvezetem Lubr Sándor urhoz.

Vajh ki ő és merre van hazája? Budapesten született magyar ember, ki a szerencsétlen véget ért Miksa császár kíséretében Mexikóba került; majd a tragédia lezajlása után bejárta a világot, sokszor éhbájjal küzdve és ma Rómában pompás étterme van. Magyar konyha!

Micsoda fenséges gondolat! Farkaséhesek voltunk és mohón estünk neki... a három magyar napilapnak. Kitört belőlünk a politikuskok hosszasan kielégítetlen ösztöne és mohón faltuk Vajda S. oláh verscítator urnak csufos vesszőfutását. Dehát a gyomor korrogása mégis észretérített a végig ettük a pompás ebédet, melyben rostélyos, öntött saláta, sőt töltött palacsinta is szerepelt. Éreztük utánna, hogy izmaink csakugy feszülnek, szükségünk is volt rá, mert délután egy hatalmas nemzetközi viadalban vettünk részt.

Ugyanis délután a szt. Péter templomához és a három forrásához voltunk menendők. Korán ott is termettünk a Piazza Venezián, de már odaérkezésünkkor ember-ember hátán szorongott. Rossz előjel! Amint az első villamos megjelent: eltűnt az angol hidegvér, a francia udvariasság, a német alapos lassúság és megkezdődött a küzdelem csak egy kicsike állóhelyért. Oslók, könyökök dolgoztak, letaposott ruhadarabok elhagyatva szomorkodtak, de mégis fennt voltak, kiült, ki állott, egyikünk pláne a lépcsőn. Mert — melleleg megjegyezve — az olasz villamosokon van egy tábla „completo — megtelt“ felirattal, de azt soha le nem bocsátják. Talán fel is rozsdásodott?

Jelenleg is a kalauz, mint egy második Neptum a zavaró vizek felett, nyugodt mosolylyal nézte e túlekedő tömeget; talán azt reménylette, hogy valaki végigfekszik a közönség fején. Amde erre senki sem vállalkozott: tehát indított. Hát kezeinkkel mit tegyünk? Nyugodtan öleltük át egymást, ismerősök és ismeretlenek a szerencsésen kiértünk.

Szt. Pál temploma nagyságban a szt. Péter után következik, elfér benne egy 40,000 ember; különben a legvilágosabb, legáttekinthetőbb az összes dómok között. Még N. Constantin kezdte az épi-

tését, N. Theodosius pedig folytatta és befejezte. De kívül fekvődvén a város falain, a középkori népvándorlásnak és rombolásainak minden iszonyúságait átszenvedte és ma régi alakjából csak a nagy apostol ereklyéit rejtő földalatti oltár van meg. És hogyan hódol a nagy szellem előtt a világ valláskü-lömbéig nélkül! A baldackin 4 alabástrom oszlopát Mehemet Ali egyiptomi alkirály küldötte; a csodálatos zöld színben tündöklő malachitok Miklós orosz csár ajándékozta; a fedél fáját a protestáns Svédország ajánlotta fel. Mai modern alakja még nincs teljesen befejezve; gyönyörű festett ablakait 1891-ben egy löporrobbanás bezúzta s egy részük ma is betevetlenül tátong.

Oszlopcarnokát éppen most építik. Innen jókora gyalogolós a szt. Pál három forrásához. Bizonyos cukaliptus erdőt ugyan husz percznyi távolságra jeleztek: tehát pontosan feltűnt 40 perc múlva, hanem ekkor kedves látványt nyújtott. Megnéztük még azokat a teheneket is, melyeknek tejéből a híres trappista sajtot csinálják, ittunk kitűnő trappista pálinkát. Visszajövet már annyira fáradtak voltunk, hogy Dániel K. egyre kért a lassabb menetelre. De kérését nem teljesíthetük azon egyszerű okból, mert ha ennél is lassabban megyünk: akkor állunk. Ismét egy nemzetközi roham a villamos ellen, a jövőre hasonló öklelőzés után heringszerű összecsufolódás és... visszaértünk szállásunkra.

Április 13-án rosaz napra virradtunk: esett; mintha öntötték volna. Közel kapván a vatikáni képtárt és könyvtárt; ide vonultunk. De semmi reményünk az idő felderítéséhez, s kiadtuk a jelzőt szabadon Arany János után: „Nápolyba magyarok, Nápolyba, Nápolyba!“ Még egy dicső villásreggeli Lubrál, érzékeny bucsu a magyar ételektől s az indulás előtt jó félórával kupunkban ültünk.

V.

Terveket kovácsoltunk: hogyan rettenthetnők el az idegeneket a két üresen maradt hely elfoglalásától. Egyik ajánlotta, hogy vegyük elő németverő őseinknek „huj, huj“ csatakiáltását. A másik hajlandó

len észszerű iránya annak a jobbparti sík területnek tervszerű beépítése, melyet építésre alkalmas talaja, a főtérhez való közvetlen közelsége, minden oldalról beépített határai, természeti szépségre kedvező elhelyeztettsége, alakja, a beépítésre predesztinál.

A törv. szerint a barátok temploma előtti térből kiindulva, egy új utca lenne egyenes vonalban nyitandó a Küküllő folyón át a jelenlegi sétátér egy kis részének, valamint a jelenlegi állami csemeterkertnek átmetésével egészen a vasuti töltésig.

Az új utca egyik oldalának határvonalát képezne a barátok templomának és a klastornak építési vonala, vagyis, ezen építési vonal egyenesben nyújtva a vasuti töltésig, lenne az utca egyik oldala. Másik oldala az ezen vonallal párhuzamosan, — mondjuk 16 méter szélességben képzendő vonal. Ezen 16 méter szélességből 3—3 méter jutna a kétoldali járdákra, 10 méter magának az utcestnek szélességeire.

Az ezen uttest jelenlegi szélességi vonalába eső, jobbára apróbb épületek, a meynyiben ez még nem történt meg, természetesen megvásárolandók; illetve közérdekből kisajátítandók lennének, a Küküllő folyóra pedig egy vashíd lenne építendő.

A Küküllő folyón túl eső rét, vagyis a jelenlegi sétátérnek ezen ut céljaira igénybe veendő csekély része, a bérbeadott szatóföldek, valamint az ugyancsak bérbeadott csemeterkert, mind a város tulajdonát képező területek lévén, a Küküllőn túl eső földrészeknél sem megvásárlásra, sem kisajátításra szükség nincsen, ezek fölött a város szabadon rendelkezhetik.

Ezen új utca megnyitásával a város a helyes irányú fejlődésben óriási lépést tenné előre. Első sorban egy olyan terület lenne a további építkezésekre felszabadítva, a mely eddig az ilyen célokra leendő igénybevételről teljesen el volt zárva. A város fejlődése áthelyeztetnék ezen közvetlen közelben fekvő területre, a nem lenne kénytelen a Küküllő partján hosszan elnyúló vonalban egyfelől Betlenfalva, másfelől a sófürdő felé kinyúlni. Kellően tágas és szabályosan parcellázott belső telkeket lehetne az új utca két oldalán és a távolabbi részekben elterülő földekből kibasítani, melyek a főtérhez való közel fekvésük folytán kétségtelenül keresett házhelyek lennének. Rézben enyhítve lenne a városi építkezéseknek tulajdonsága, mely, különösen tüzendőri kívánalmak tekintetében, máris túllépte a megengedhetőség határait. Elhelyezhetők lennének ezen új

volt egy kis szivbajt tétetni, rángatózóit, rugdalózni. A felmerült tervek közül azonban egyelőre csak ez volt beváltható: ontani a füstöt, cigarettázni a rogyásig. Valóban néhány finnyás orru dáma remülten menekült, de egy hosszú baju német öreguron és a vele járó tisztelendő ez sem fogott, halálra elszántággal rohantak az átláthatlan füstfelhőbe. Így, mikor Mikos gróf pontosan az utolsó pillanatban megérkezett, persze nem volt üres hely. Szorultunk és vigasztaltuk magunkat, hogy mégis csak együtt van egy kis Magyarorszag. Magyarországot pedig el lehet-e képzelni nemzeti színjáték nélkül! Csakhamar elékorult a Valentsikné kezi táskájából egy eléggé tiszta tarokkártya; a tengerivihar-edzett pellerin asztallá rögtönzödött és a játék folyt változó szerencsével, a zápor pedig paskolta az ablakokat változatlan kintartással. Ilyen auspiciumok között érkezünk Nápolyba; de micsoda fogadtatásra találtunk!

Őszintén szólva, ma is bámulok rajta, hogy a facchinok (hordár) és vendéglői portások széd nem szakgattak s hogy minden tagunkat és minden pakunkat épen vihették be a „Eden“-be. Ne értsenek félre: ez az „Eden“ szálló, de méltó névéhez, valóágos kis paradicsom. A tények könnyebb megértésére megjegyzem, hogy a következő napon még néhányan lerándultak Nápolyba és így a kis Magyarorszag 13 tagból állott, mind az Edenbe szállva.

„Nápolyt látni és azután meghalni!“ No nekünk az isteni Nápoly nem mutatta azt az arczát, amelynek látása után ne lett volna kedvünk még valami szépet élvezni az életben. Sőt! Komor felegyek, csatakos aszfalt köszöntöttek reggel. Ilyenkor mi okosabbat tehetne az ember, minthogy beeszi magát valamelyik „musco“ ba. Amde egy kis kerülővel a tengerparton. Azonnal éhes sáskabod módjára ránt ront 5—6 talján, s hízlekedve, magasztalva, tolakodva ajánlja kagyló nyakékjeit. Ha keveset igérünk, valóságos művelődéssel borzong össze és... tovább követ. Az alku mégis létrejön és Valentsik fizet, de egyúttal tiltakozását jelenti be minden további merénylet ellen. Ha olyan könnyű volna kifogni az asszonyi egyességen!

Mire való a jelbeszéd! Egy uj — egy lira. Az ujjnak fele = mezzo lira és kitűnően megy az alku

utca vonalában esetleg nagyobb középületeink, mint várasháza, felállítandó tanintézetek stb.

Végül pedig, később kivihető volna az is, hogy ezen új utca végpontjára, vagyis oda, a hol ezen utca a vasuti vágányokat eléri, áthelyeztessék a vasuti állomás is. És pedig akként, hogy a jelenlegi Betlen-utcai állomás, a mely a személyforgalomra szűk méreteinél fogva máris alkalmatlan, jövőre teherpályaudvarnak és rendező pályaudvarnak hagyassék fenn, — a fent jelzett új utca végpontjára pedig építessék kizárólag a személyforgalom céljaira egy új személypályaudvar.

És ez a terv nem délibáb. Nem követel a várostól, miut muiczipiumtól semmi áldozatot, sőt ellenkezőleg jelentékeny hasznot ígérő. Ha tisztán az anyagi tekinteteket vesszük figyelembe, akkor sincs egyébről szó, mint a város tulajdonát képező, mintegy 17 $\frac{1}{2}$ holdnyi ingatlanok gazdaságosabb kihasználásáról. Ezt a 17 $\frac{1}{2}$ holdat egyébiránt nem szűklátókörű szatócskodásból vette meg és tartja kezében a város, hanem messzebb tekintő városfejlesztési célzattal.

Az alkalom ime itt van a szándék megvalósítására.

A terv kivitelének anyagi oldala a tervezett igen reális számítása szerint következőleg alakulna:

A székelyudvarhelyi 102. számú telekjegyzéknyv szerint a szombatfalvi alsó rét elnevezés alatt foglalt terület, vagyis a vasut és Küküllő közötti szoban forgó rész egész területe, 17 hold 559 □ öl. Ebből művelés alatt nem áll 1280 □ öl.

Ebből:

1. az állami csemeterkert elfoglal 4 holdat évi 240 koronáért;
2. bérbeadott szántó, kaszáló 9 hold 879 □ öl, évi 452 kor. 20 fillérért;
3. a sétátér jelenlegi területe 3 hold; ezen területnek ezek szerint az egész évi jövedelme, melyet a városnak hajt, évenként 692 kor 20 fillér, a város legutóbbi zárszámadása szerint.

A 17 hold 559 □ öl terület, levonva a sétátérnek szükséges területet, parcellázandó volna.

A sétátérnek felfogott 3 hold, az ujonnan nyitandó uttest, valamint ebbe beágazó mellékutca kiépítésével szükséges területeket levonva a fentebbi 15 hold 559 □ ölből, maradna tisztán, mint parcellázható terület összesen 13 hold.

férjem uram háta mögött. De elég...! A nápolyi múzeum nagyjában egyezik a rómaiakkal, van ám egy különlegessége, a pompeii osztály. A vázák, tányérok, amforák, korsók a porcellán beégetésnek olyan remek példái, hogy még ma sem tartunk ott. A karpereczek, gyűrűk, derékövek nemes egyszerűségű eleganciájára csak úgy ajánlja az utazást. Kicsike gyermekszobrok, farnoezi bika, Herkules óriási alakja éppen úgy, mint a kezdetleges faldiszitmények, mythologiai és családi képek mind egy letűnt világ finomult, sokszor raffiniált műziséseiről beszélnek.

Amde Jupiter pluvius végre is megkönyörült rajtunk és délfelé mosolygós arczot mutatott. Ki is használtuk a kedvező alkalmat és megtekintve a tenger csodavilágát mesés változásokban feltűnő világhírű akváriumot, két kocsin neki vágunk Camalduliak. Oda-vissza 4 óra. E hely nevezetességei: az örökké néma barátok, csak főzellekkel élnek s alig bal meg közülök valamelyik 80 éves kora előtt. De mi nem ezt az érdekességet kerestük, hanem egy pontot, egy magaslatt a tenger felett. Mikor ráléptünk: először néma bámulat fogott el a kép látára; majd akaratlanul tört ki keblünkbelől az elragadtatás hangja, hogy csak azért is érdemes lett volna ide járadni. Olivastam már ragyogó leírásokat a tenger örökké változó színpompájáról; láttam festményeket, hatalmas vásznak s alkottam is magamnak fogalmat erről a témáról. Nos, kijelentem, hogy fogalmam hamis volt. Talán e pontról a tenger mélységes szépségét szemlélve kiáltotta el valaki: „Nápolyt látni és azután meghalni!“ Csakugyan enél fenségesebbet aligha teremtet maga a mindenség alkotója. Tehát csak bámuljuk és a szépségbeu imádjuk őt.

Térjünk be egy barát-czellába: hátha kapunk valami érdekeset. Nini, egy felirat: „Wilhelmus imperator rex.“ Tehát a sokat gunyolt német császár bolyongásai közben eljött: a középkornak itt szakadt világába, de itt hagyta a modern német világszellemnek jegyét is. Ez a jámbor barát mit tett az előtte eretnek uralkodó manupropriájával? Befoglaltatta és ereklje gyanánt őzi.

Ősszeállítottunk s mindenünkünk agyán egyszerre villant át a gondolat, ha véletlenül ilyesmit olvashatnánk: „rex Hungaricus.“ Ostoba képzelődés.

(Folyt. köv.)

A parcellázás és megfelelő belsőterek kijelölésének megtörténtével ezen egész földterület eladandó lenne. Az eladási árat elég mérsékeltnak mondhatjuk, ha □ ölenkiat 10 koronát számítunk, tekintettel arra, hogy a Kossuth-utczában, melynek telkei teljességgel nem lesznek előnyben az új utca telkeivel szemben semmi tekintetben sem, egy □ öl már ma is 25—30 kor. vásároltatik.

A számításnak kifogástalan és reális volta szempontjából azonban vegyünk □ ölenkiat átlag csupán 10 koronát. Ez esetben az eladás alá kerülő 13 hold területből bejön 208 ezer korona.

Ezen bevételt terhelne első sorban az utca nyitásával járó és feltétlenül megvásárolandó, esetleg kisajátítandó házak és telkek vételára.

Második kiadás lenne a Küküllőn egy vashíd felépítése.

Harmadsorban szükséges kiadás ezen utvonallak, valamint a mellotte vezető kétoldali aszfaltjárdának kiépítése.

A várható 240 ezer korona bevétellel szemben az előirányzott kiadások lennének:

1. Kisajátítás és területvásárlás 50,000 K.
2. Vashidépítés 60,000 „
3. Ut- és járdáépítés 29,000 „

Összesen 139.000 K.

Maradna tehát tisztán a városnak készpénzben 69,000 korona, amely 4%-os takarékpénztári gyűmölcsötetés mellett is évenként 2760 koronát jövedelmezne a városnak, vagyis keréken négyszeresét, mint a jelenleg ezen terület után befolyó 692 korona 20 fillér.

Azon ellenvetést, hogy ezen parcellák nem lennének mind eladhatók, s így a tervezett bevétel nem folyna mind be, kellő alappal bírónak nem tartatom. Nem pedig azért, mert ezen földterület fekvésének és elhelyezkedésének feontebb érintett kiváló előnyei ezen háztelkeket úgy köz-, mint magánépítkezés szempontjából elsősorban keresetté tennék. Hiszen maga a vármegyei tisztviselő nyugdíjalap, melynek érdekeit ezen tervezet első sorban szolgálná, azonnal mintegy 5—6 házhelyre reflektálna.

Az tehát, hogy ezen háztelkek igen rövid időn fognak vevőkre találni, kétségtelen, s az előirányzott bevétel tehát biztosítottnak tekinthető, annál is inkább, mert bármely pénzintézetünk a tömegesebb építkezések finanszírozásába előnyös kölcsönök nyújtásával kétségtelenül segélyére lenne az egyes építkezőknek, utabban pedig a tisztviselők országos takarékpénztára is felvette üzletkörébe, hogy tisztviselőknak előnyös törlesztéses kölcsönt nyujt családi házak építéséhez.

Ime a tervezet és kiviteli módjának lényege.

Nincs benne kétségünk, hogy a város képviselő-testülete hivatásának magaslatára fog emelkedni s a megvalósulás útjára tereli azt a városfejlesztési tervet, melynek perspektívája örömmel tölti el a város minden igaz fiának szívét.

Sőt nemcsak a városnak, de a vármegyének is dicsőségére válik e terv kivitele; hiszen a város a vármegye koronája.

BELFÖLD.

A koronázás 40-ik évfordulója. A koronázási jubileumra hazaérkezett a király. Fényeknek mondják ezeket az ünnepeket, holott legkevésbé jellemzi őket a külső fény és pompa. Mi magyarok — nem vonhatják azt kétségbe ellenségeink sem — a parádehoz értünk. Ez az ünnep, mégis külsőségek dolgában szegényesebb akár egy főispáni beiktatásnál is. Meleggő, messzo időkre világitóvá, emlékeztetéssé teszi azonban az, hogy intézmények öröklítik meg ezt a napot. Intézmények, a melyek fentartják a bunalapító Árpád emlékét; a melyek vidéki góczpontokon várat emelnek a magyar kulturájuk; a melyek a jövőben is hirdetni fogják a mai kor humanus érzését. A munka, a mely most serényen folyik, az állami, a nemzeti megerősödés munkája még a kezdet kezdetén van. Tudnunk kell, hogy előttünk van még a feladatok rengeteg sora. Ha megállunk ez ünnepnapokon, számbavehetjük, hogy mennyi még a végzendő. És megállapíthatjuk, hogy ha eredményeket akarunk elérni, a munkát végtelen türelemmel kell folytatni. Csüggedés nélkül, visszatérés nélkül. Nem szabad

türelmet veszteni, nem szabad, hogy szalmalánggá váljon a miénk tartós, soká tartó, életadó tűznek kellene lennie. A koronázás 40 ik évfordulóját az egész ország megünnepelte, csendben, zajtalanul, külső fény és pompa nélkül. A tegnapi napon az ország minden templomában hálaadó istentiszteletet tartottak, melyeken részt vett a hivatalos világ; míg künn az utcákon, műhelyekben serényen folyt a munka, megszokás nélkül. A hivatalok, testületek Ugron Ákos főispán vezetése mellett d. e. 10 óra-kor vonultak fel a róm. kath. templomban tartandó istentiszteletre, hol az ünnepi misét Dr. Lányi József felszentelt püspök celebrálta. Ennek végeztével a reformátusok templomába mentek, hol hálaadó imát Vajda Ferencz ref. pap mondott.

Erdővidék mozgalma. Erdővidék községei memorandumot szerkesztettek avégett, hogy Brassó és Háromszék, továbbá Nagyküküllőből: Ürmös, Agostonfalva, Alsórákos, Udvarhelymegyéből: Felsőrákos, Vargyas, Száldobos, Erdőfüle, Olasztelek, Bibarcfalva, Bardocz, Magyarhermány és Kisbaczon községek Brassó székhelyvel egy vármegye keretében egyesíttessenek. Memorandumokban a megyei központok fáradságos és költséges megközelítésével, valamint azzal érvelnek, hogy ez által Brassó vármegye 84 ezer nemzetiségű lakosságával 160 ezer magyar állama szemben, a mi kizárná, hogy e területen idegen áramlatok uralkodhassanak. A memorandumot egy küldöttség a napokban nyújtotta át Andrassy Gyula gróf belügyminiszternek. A magunk részéről, ha nemzeti szempontból tudnók is helyesebbi Erdővidék mozgalma, Udvarhelymegyének illetően való megkisebbitése ellen határozottan tiltakozunk. Ezt így a többi szempont közül csak kiszakítani és elintézni nem lehet, s az csakis egy nagy és általános megyerendezés keretében valósítható meg. Azonban ez egyelőre a jövő zenéje.

Politikai jegyzetek.

Székyudvarhely, június 7.

Mi lesz? Ezt kérdezi ma az egész ország, s az egész országban nincs egyetlen ember, aki felelni tudna erre a kérdésre.

Iscselkedő szirtekkel és alattomos örvényekkel ott is tele van a politika, ahol a nemzet maga intézi a maga sorsát legjobb belátása szerint. Magyarország pedig oly régóta nem intézi már a maga sorsát, hogy lassankint ennek a lehetőségnek a gondolatától is elszakít. Ki tudna nálunk a mából a holnapra következtetni, mikor a ma helyzetével se vagyunk tisztában? Nem lehetünk, mert Bécsben csinálják a magyar politikát és onnan hiteles hír nem jöhet át a vámsorompókon.

A bécsi politika csak befejezett tényeket szokott állítani a magyar nemzet elé. Miniszteri nyilatkozatok alapján találhatunk — ez az egész. Andrassy nem tud a válságról, de a maga részéről mindenesetre köszöni a függetlenségi pártnak vele szemben lojalitását és hozzá való bizalmát. Apponyi, ha tud a válságról, csak a teljes kormányválságról tud, amiért hallgatói zajosan megtapsolják. Akik együtt kezdtek a harcot, azok vagy együtt győznek, vagy együtt buknak. Egyéb réveteg hírek kavargásának nem érdemes közé kapni. Egyik már akasztja is a függetlenségi politikusokat, a másik már készen tartja a hamar eljövendő tiszta függetlenségi kabinet listáját.

Ismerjük már ezeket a nagytekintélyű politikusokat, akik mindig ott állanak az események homlokterében és mindig megjósolják az időváltozást, mint a leveli béka. De semmivel se hitelesebben, mint a leveli béka, amely különben sokkal ártatlanabb szerzet nálunk, mert minden különös intenció nélkül vartyog. Amit a politikának levél nélkül maradt leveli békáiról nem lehet mondani. Némelyiknek nincs ugyan határozott rossz szándéka, legfőlegb unja már a száraz ágat és szeretne zöld ágra jutni. Azért jelentgeti az időváltozást, hogy hátha úgy hamarabb elkövetkezik.

A földmives munkások helyzete nem jobb Magyarországon sem, mint másutt. A statisztika szerint a munkabér átlag nálunk 249 és 271 korona évi jövedelem közt váltakozik. Vannak

vidékek, ahol ennél sokkal alacsonyabbak a munkabérek; vannak vidékek, ahol a földmives munkásoknak évi bére 180 korona; vannak vidékek, ahol a földmives munkások munkabére negyedévenként 8 koronában van megállapítva, ezenkívül annyit kapnak még természetben, hogy ez körülbelül 120 koronának felel meg évenként. Ily körülmények közt ne csodálkozzunk azon, ha kitör a földmunkásból az elégedetlenség. Magyarországon niúcsen földzsora, de a földmunka természete hozza magával azt, hogy a bérek évi összege olyan kicsi, mert hiszen a munkaadóknak az aratás idején egy hónapig kell munkás, akiknek a szezonja és az egyedüli ideje arra, hogy megkeresse a maga számára az egész évre valót. Az aratómunkásoknak a munkáját pedig nem úgy fizetik, mint az iparosokét, számokkal kifejezett, pozitív pénzekkel. Neki ott szerepel a munkadíjában a hányad, az elemőzsia és sok egyéb. Ezzel szemben a száz holdnál nagyobb termőföldet bíró földesurak száma Magyarországon 13,058 és van még hozzá 3808 bérlő. Ez a 13,058 földesur birtokolja Magyarország termőterületének felét, vagyis 10 millió hold földet. Vagyis több mint 13 millió földmivelő nép közül 13 ezer bírja Magyarország felét, míg egy talpalatnyi földje sincs több mint 11 millió embernek. A magyar földnek összes jövedelmét újabban 5000 millió koronára becsülik. Ebből a földmivelő munkásság nagy tömegének jut mintegy 5—600 millió korona. Állami földadóból a községi adóból befizetnek 100 millió koronát s mintegy 500 milliót fordítanak beruházásra. És a jövedelem kétharmada, vagyis 3700 millió korona a földbirtokosságnak jut. És sajnos, ennek dacára birtokos osztályunk, legalább itt Erdélyben, vagy helyesebben a Székelyföldön veszélyben van, minek oka a munkahiányban keresendő.

*

A negyvenes évek küzdelmeit az tette dicősegteljessé, hogy egyszerre vittük ki vele politikai és társadalmi átalakulásunkat.

Megvédtük alkotmányunkat és emellett társadalmilag is újjászülettünk. Rendi államból parlamentális állammá tettünk. Összetörtük a középkor hűbérservezetét és beléptünk a legújabb kor jogegyenlőségébe. A nemzeti eszmét egyesíteni tudtuk az emberi haladás igényével. A földdel együtt szabadítottuk fel a gondolatot és a lelkiismeretet. Minden reformot egy zászlóra irtuk és összehoztuk alatta az egész nemzetet.

Ebben az egységben volt a mi nagy erőnk. Tömörültünk. Ellentétes áramlatok az összefort nemzetet akkor nem tudták részekre bontani és meggyengíteni.

Ilyen válságos, történelmi fordulópont előtt állunk ma is. Egy új átalakulás küszöbéhez értünk, de nincs meg hozzá — sajnos — az egységes erőnk. Pedig erre nagy szükség van, mert szociális téren évtizedes hiányokat kell rohamosan pótolnunk. Ez értelmes és hazafias munkásosztály gazdasági és politikai fölemelése nem parlamentáris kényszerhelyzet többé, hanem elsőrangú nemzeti feladat. Sürgős reform szükséglet, amelynek halogatása csak fokozza a fenyegető veszedelmet. Mindnyájan látjuk, hogy átalakulás előtt állunk és mindnyájan egyetértünk ma már a jogok megadásában, s ennek az ideje már nincs is messze!

Széky akció.

— Irta: Dr. Koós Mihály. —

Marosvásárhely, június 7.

Tíz évvel ezelőtt megmozdult a magyar társadalom. Magiszólt a lelkiismerete. Szemrehányón mint a rossz lelkiismeret. Előbb egyesek, aztán sokak ajkán felhangzott a panasz, hogy a magyar társadalom egy nagy kötelességét elmulasztja. A saját is szárnyára vette a panasz hangokat. Átvitte az erdélyi bérceken, elvitte az Alföld rónáira, megdobogatta az ország szívét, hogy bajban van Nagy-Magyarország Erdélybe szakadt édes gyermeke, veszély fenyegeti a székely nemzetet, ellenséges törekvések hullámai fenyegetőleg nyaldossák körül ezt a kis magyar szigetet. A magyar haza legjobb fiaiban visszhangra kelt a székelyek soraát féltők szava.

Összesiettek, mint aggódó gonddal összejön a család, ha veszélyben van valamelyik hozzátartozója. Orvosokat is hoztak, kik ismerik a gazdasági és társadalmi bajok gyógyító irjait. A tuznádi székely kongresszuson tartották e consiliumot. A consilium után Darányi lett a beteg első házi orvosa, ki mindig legelőször hallja meg a magyar ember, a magyar nép jai kiáltásait és a magyar állam segítő kezét mindig legelőször érezteti. A kongresszus után ő indította meg a székely akciózt, ő vállalkozott legelőször, hogy a kongresszus óhajtsái valóra váljanak.

De mik voltak a székely kongresszus óhajtsái? — Feltárni a székelyföld rejtett kincseit, mezőgazdálkodás, ipar a kereskedelemben megnyitni a gazdaság erőforrásait, gazdaggá és erőssé tenni a székely népet, hogy legyőzzön minden ellene törő ellenséges törekvéseket, hódítsa vissza Erdélyt önmagának és hódítsa vissza idegenbe szakadt véreit. És hogy képzelte a kongresszus elérhetőnek e magasztos célokat? Alkosszon az állam nagyszabású intézményeket, mik a székelyföldet, székely népet, székely társadalmat varázs erővel sietve átalakítsanak. Ez volt a vágy, miről a székely kongresszus álmódott és azt hisszük ma is, hogy ezt a vágyat így lehet megvalósítani.

A kongresszus után azok, akik csak ide jöttek, hogy lelkük tüzet kiöntsék a székely népsegítés oltárain, azóta régen más térére vitték érdeklődésüket. Azok lelkét pedig, akik mint fajukért rajongó igazi székelyek, kezdetől fogva küzdöttek az ügyért, csalódás szállta meg.

Csalódtak abban, hogy az államkormányzatnak csak egyik ága karolja fel a székelység ügyét és csalódtak abban, hogy a székely akció ezen a téren sem szül nagyszabású intézményeket. Mert tulcsigázták várakozásukat és hittek az intézmények varázserőjében, mik földet, úpet és társadalmat átalakítanak.

Hogy csak mezőgazdasági téren tett a magyar kormány a székelység érdekében határozott intézkedéseket s hogy a többi kormányzati ágak gondoskodása csak most kezd imitt-amott derengeni, minden esetre nagy hiánya a székely akciónak. Azt azonban, hogy a földmivelésügyi kormány székely akciója sem valóitja meg a székely kongresszus óhajtsáit, szabad-e és lehet-e jogosan mondanunk?

Igaz, hogy e székely akció sem szült földet, népet és társadalmat átalakító intézményeket, nem ért el látszó, imponáló eredményeket. De bármily erős bennünk az akarat, bármily nagy az erő, amivel dolgozunk, a leghatalmasabb intézményekkel sem lehet egy társadalmat máról-holnapra átalakítani és kiragadni abból a helyzetéből, amibe belevitte multja és multjának minden fejlődése. Szép dolog az, alkotni nagyszabású intézményeket, palotát építeni a kulturának, melynek márvány falán aranybetű hirdeti az alkotó nevét. Szép és hálás dolog az alkotás. De mi teszi erőssé, munkálkodásában gyümölcsözővé ez intézményeket? Ha abban a népben, amelyért minden intézmény alkottatik, fogékony törekvés, okos szánimati és erős akarat van ez intézményeket hasznosítani. Meg van-e mind ez a székelyekben? Haladásának, fejlődésének csak külső okokban és nem-e önmagában is vannak akadályai? És ha igen, nem-e ezeket az akadályokat kell előbb leküzdenünk? Ez pedig nem történhetik rövid idő alatt. A nép szívét, lelkét megmozdítani, gondolkodását, jellemét átalakítani, szerény elfoglaltságoktól megszabadítani csak hosszú idő türelmes munkájával lehet.

Ez a munka van most folyamatban a székely akcióban. Erre irányul a székely falusi társadalom szervezése. Ezért alakulnak kint a székely falukban erre alkalmas alakulatok. Gazdakörök, szövetkezetek és a székely nép más hasonló közösségei. Ezek visznek új szellemet a székely nép közé. Ezekben ismeri meg a székely ember munkálkodása helyesebb irányát, ezekben tanulja földjét vagyonát, önmagát és a közös munkálkodás súlyát megbocáulni. Ezekben támadnak a székelységnek apostolai. Papok, tanítók, a lakosság értelmebbjei rendre átérik hivatásukat, a falu élére kerül mindenik, vezet, tanít, lelkesít, buzdít és felbuzdítja az ogyekekben szétázórtan szunnyadó erőket. Csudákat mivel, mert felfedezi a fejlődés legtermészetesebb forrásait. Nem fényes palotájú intézményekben, hanem a szerény falusi házakban lakó apostolok kezében keletkeznek azok a gazdasági alkotások, amik eredménye gyanánt a legkisebb házból is derengeni kezdenek a fejlődő jólét sugarai. Ilyen kezekben a folyton szaporodó

szövetkezetek, egyesületek a székely akció eszközei és eredményei. Eredményei is, mert ahol egyszer megerősödött a közös munkálkodás tudata, ki sem lehetne többé irtani. Kinn a falukon, a székely ember földjén, legelőjén, kipusztult szőlős hegyoldalain, udvarán és istállóiban dolgozik a földmivelési kormány székely akciója, mert ott van a gazdasági élet gyökere, onnan táplálkozik a földmives székely nép ereje. Intézkedései tehát jóformán olyanok, mint az ezerfelé szétágazó bajszályókerek, behálózák a talaj mélyét szinte láthatatlanul, ott fejlesztik és onnan gyűjtik az életnedveket, mert onnan, az egyesekből, az egyesek munkájából kell a székely társadalom jóléte fájának kivirulnia. Megtakarított és megsokszorozott fillérek teszik a milliókat, a jó-módu egyesek az erős nemzetet.

A társadalom fejlesztésének ily felfogása, a munkálkodásnak ily szelleme uralkodik ma a székely akcióban. Ilyen uton véli a székely nép gondolkodását és gazdálkodását átalakítani.

A mostani rendszertelen szétzórás, kapkodó gazdálkodás helyett olyan gazdálkodást teremteni, mi számol a székelyföld sajátjaival, számol a pénzgazdaság követelményeivel. Gazdálkodást, ami nem mári-holnapra való szegényes élet szükségleteire, hanem jövedelmet adó termelésre, vagyonszerzésre törekedik. De minthogy a nap is csak ott kelt életet, a hol termőföldre esnek sugarai, előbb a székely nép lelkét, gondolkodását kell átalakítani. Ezt teszi a falusi székely társadalom szervezése, s ezt teszi e társadalom helyes vezetése.

Ez a földmivelésügyi kormány székely akciója. És ha ebben a székely akcióban nem találunk kielégítést a székelyföld összes érdekei, ha a földmivelés nem meríti ki e vidék összes gazdasági erőforrásait, egészítse ki a székely akció az államkormányzat minden tényezője. Fejlessze az ipart, nyissa meg a forgalom utait, könnyítse a székelyföld nyomasztó adósságait, fejlessze a székely városokat, a szellemi és gazdasági élet gócpontjait, hozza meg a népnevelés fejlesztésére szükséges áldozatokat. Annál hamarabb, annál biztosabban és annál teljesebben megvalósulnak a székely kongresszus óhajait. Csak abban nem szabad hinnünk soha, hogy intézményeivel egyedül az állam fogja a székelység ügyét megoldani. Részt kell hogy vegyen abban a székely társadalom minden tényezője, nemcsak megalakításuk, hanem szóval, tollal és tettel éltesük és segítsük is a székelység érdekében dolgozó intézményeket, legyünk mindnyájan a székely akció munkásai, kiki abban a körben, a melyet számára kijelölt hivatása.

HIREK.

Székelyudvarhely június 9.

A „Székely Dalegylet.”

Az „Udvarhelyi Híradó” folyó évi 21. számában egy előleges szomorú jelentést olvastam a Dalegylet leendő kimulásáról.

Nem tagadom, fájdalmasan érintett e hír; hisz egykori daltársaim tudják, mennyire rajongtam ez, igazán nemes célú együletért, s annak lennmaradásáért, virágzásáért mekkora önzetlen munkásságot fejtettem ki.

Tárgyilagos kutatással keresem az okot, vagy okokat, melyek e hírneves Dalegylet kimulását előidézik. Ismerem a Dalegylet múltját, jelenét. Volt alkalmam annak ügyeit éveken át vezetni s így megfigyeléseim nem lesznek légből kapottak.

A Székely Dalegylet, mely az úgy nevezett „Uri dalárda” romjaiból épült fel, Dr. Vajda Emil karnagy idejében élte fénykorát. A Dalegyletre a dicsőség első sugarát az 1892-ben Budapesten tartott orsz. dalárverseny alkalmával kiérdemelt ezüst babér koszorú vetette, mit 1894-ben Fiumében a második követelt, s így a Székely Dalegylet országos jó hírre egy csapásra meg lett alapítva. Dr. Vajda Emil karnagy távozásával vette kezdetét az a hosszas agonia, mely sajnos — most talán a befejezéshez közeleg.

Vajda után Moraacher Hugó zenetanár, orgonaművészt nyerte meg a Dalegylet karnagyának, ki igazán sokat, szépet, és nagyot tudott volna produkálni, de sajnos, akkor már nem volt kikkel. A régi tagok száma ijeszítő módon apadni kezdett s az egylet régi jobbainak legtöbbje vagy távozott Udvarhely városból, vagy kilépett az egylet kötelékéből. A Dalegylet 24—28 tagból állván, e csekély szám nagyon megérezte a súlyos veszteséget, melyet eltá-

vozott jelesei: Györffy Károly, Keffoor Gyula I. tenorok, — kik hatalmas organumukkal már Budapesten feltűntek, — Benkő József, Schweichardt József II. tenorok, Timár Sándor, Csoma Károly, Kiss Lajos, stb. basszusok — okoztak, kik mint a Dalárda egy-egy oszlopai voltak, s kik betöltetlen űrt hagytak magok után. A dolgok ilyen állása okozta aztán, hogy sok daltársunknak csüggedés szállott a lelkébe, dalos kedve szárnyaszegett lett, s csendes resignációval nézte a vég kezdetét.

Csak mi voltunk nebulyan kik fanatikus odaadással s lelkiünkben erős hitel biztunk az egylet jobb jövőjében s küzdöttünk annak megerősítésén. Egyedüli célunk volt az egyletet új tagok gyűjtésével erősítve szilárd alapra fektetni, a működő tagok számát 50 főre felemleni. Sajnos, ez egyedüli módszerek — Udvarhely város ferde társadalmi viszonyai s az ott divo sok fiókos kasztrendszer miatt — dugába dőlt, örök dicsőségére a nagyzási bóbortnak és maradi szellemnek. Az úgy nevezett „uri körök” nem akartak iparosok közé keveredni, sőt az is megesett, hogy a jobb modu iparos a saját hasonló ipart üzd, de szegényebb polgártársával nem akart a dal művelésén közreműködni. Nem a dal iránt való közönyösség volt itt az ok, hanem az integritás beteláni csorbulása. Furcsa dolog, bosszantó dolog, mert szörény véleményem szerint egy dalegylet az a hely, hol semmiféle rang sem dominálhat.

A „Budai Dalárda”-ban, — mely az ország első és vezető dalegylete — egy lakatos mester és egy miniszteri tanácsos dalostvári szeretettel tudnak összesimulni, egyesült erővel szolgálják a közt, művelik az édes magyar dalt s szereznek nemcsak önmaguknak, de másoknak is felséges meg nem fizethető gyönyört; ott megbecsülik a tehetséget, megbecsülik a tudást, nem azt kérdezik: mi vagy? de azt hogy: ki vagy és mi lakik benned? S ezt a szép és dicső harmóniát nem zavarja semmi gőgösség.

De hát ez Udvarhelyt mind nem lehet, más világ, más légkör, más szellem! Ezért kell a Székely Dalegyletnek szép csendesen kimulnia. Kimulnia a résztvevőség, ferde felfogás és nem törődőség miatt. Ez a sűrű lesz Udvarhely város előre haladott kulturájának, művelt szellemi világának legjobb fokmérője.

De nem! Én nem hiszem, hogy elfajult volna már a székely vér, s engedné azt, hogy egyetlen jó hírű dalegylet megsemmisüljön. Erős az én hitem, hogy most a tizenkettedik órában lesznek lelkes ügybuzgó férfiak, kik felülemelkednek a kicsinyeskedés porából és erős közzel ragadják meg a már veszni indult lobogót. Oh hiszen mi van szebb a szívet lelkét felemelő, megnesemítő édes dalnál? Bánatunkat, örömlenket dalban sirjuk el, a lehet dallal is szolgálni ezt az édes magyar hazát! Adja Isten úgy legyen!

(Budapest.)

Bencze Lajos.

Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet közgyűlése.

Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet élénk érdeklődés mellett tartotta meg 32-ik évi rendes közgyűlést e hó 6-án a vármegyeház disztermében. Dél-élt 8 óraker előzetesen a községi iskolában a Segélyegylet, a gyűlés helyén pedig a választmány ülésezett, melynek végeztével 9 óraker Szász Ferencz tartalmas elnöki megnyitójával a közgyűlés vette kezdetét. Az elnöki előterjesztések és a bizottságok kiküldése után a napirend módosításával az „Udvarhelymegyei Tanítóegylet Népiskolai Tanszermuzeuma alapszabályát tárgyalták.

A kiküldött bizottság munkálatának előadója Chalupka Rezső, e tanszermuzeum megalkotója és agilis osztályelnöke ismertette behatóan az eddig szervezett tanszermuzeumok történetét, létrehozását, melyek között az udvarhelymegyei tanítóké a 4-ik, s majd előterjesztette annak fentartására és igazgatására vonatkozó alapszabálytervezetet, melyet a közgyűlés Dr. Damokos Andor alispán módosítási javaslatai s mások hozzászólásai alapján elfogadott és alapszabályképen megállapított.

Élénk recensio keletkezett a Tanítóegylet újonnan átdolgozott alapszabályának módosítása körül, különösen a pártoló tagdíjaknak 3 koronára való felemelése ellen tiltakozott, és egy koronában való meghagyása mellett érvelt a közgyűlés látszólagos többsége, mely azonban a szavazás ellenprobája alkalmával nagy kisebbségben maradt s így a pártoló tagdíj évi 3 kor., a rendes tagdíj évi 4 kor., az

alapító tegdíj pedig 50 koronára emeltetett fel. Nevezetes és az egyleti életébe mélyen belevágó ujtások lettek a részletes vita alapján elfogadott alapszabályokkal meghonosítva, melyeknek pontos betartása, mindenesetre megtermik jó gyümölcsöket.

Ember János kir. tanfelügyelő a tanítók szolgálati szabályzatának megalkotása körüli folyamatban levő munkálatokat ismertette általánosságban, és a tanítóknak egyetemes gyűléseiken határozatképen elfogadott kívánságairól szólott részletesebben. Az élénk tetszéssel fogadott előadás után a pénztári, könyvtári jelentéseket vett a gyűlés tudomásul és a felmentvény megadása után a titkári jelentéssel kapcsolatos választmányi javaslatok tárgyalattak le; a pályamunka bíráló bizottságának jelentéséből pedig sajnálattal vette tudomásul a gyűlés, hogy jutalmazható mű nem érkezett be. Az indítványok letárgyalásával 1/3 óraker véget ért a tagok türelmét, de különösen az elnök erejét nagy próbára tett gyűlés.

Ankett a miniszteriumban. A belügyminiszteriumban f. hó 3-án Andrássy Gyula gróf belügyminiszter elnökletével a megyei tiszti főorvosok a bábakérdés rendezése fölött szaktanácskozományt folytattak. Udvarhelymegye részéről Dr. Lengyel József főorvos vett részt az anketten.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága f. hó 15-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek megívóját a tárgysorozattal Dr. Damokos Andor alispán a napokban küldötte meg a biz. tagoknak. A tárgysorozat 95 pontból áll és kormányrendeletet, hivatalos előterjesztéseket, szabályrendeletet, községi ügyeket, átiratokat és kérvényeket ölel fel.

Érettségi vizsgálat a r. kath. főgimnáziumban. Az érettségi vizsgálatra 37 tanuló jelentkezett, kik mindnyájan szóbelire bocsáttattak. A szóbeli vizsgálat f. hó 3—6 napjain tartatott Kunecz Elek tankerületi főigazgató elnökle mellett és gróf Mikes János főesperes, az erd. r. kath. status képviselője jelenlétében. *Jelesen éreltek:* Bardocz József, Csergő Tamás, Daróczi László, Dózsán Mihály és Felcsér János (5). *Jól éreltek:* Antal János, Apor Ferencz, Ávéd István, Balácsi Eodre, Cerbu György, Fülöp János, Kovács Ignác, Kreutzer Károly, Nyirő József, Orbán Domokos, Persián József, Sándor József, Trepera Béla (13). Egyszerűen érett: 11. Három hó mulva javító vizsgálatra utasítva lett egy tárgyból; 7; ismétlő vizsgálatra egy év mulva: 1.

A Vadásztársaság, ma délelőtt 10 óraker tartja rendkívüli közgyűlést a megyeház kistermében.

A pótdadó adója. A belügyminiszter egy konkrét eset alkalmából elvi jelentőségű határozattal kimondotta, hogy a községi pótdadók után épp úgy számítható késedelmi kamat, mint az állami adóknál.

Diák majális. A ref. kollegium ifjusága szokásos tavaszi táncmulatságát június hó 1-én, szombaton tartotta. A mulatság a boros idő, az előtte és utána való napon tartott hangversenyek ellenére is sikerült. A buzgó rendezői kar, Gaggi Jenő tanár elnök vezetésével egy az előkészítésnél, mint a táncba kitett magáért. Izléses fenyőág díszítése volt a Koronkay-kert termének, tele tüzelve nyíló fehér akácvirággal, a kapukon nemzetiszínű transparentek hirdették a nagy napot. 1/9 óraker kezdődött meg a tánc, s tartott a reggeli világozáson is még. Hüllámozott a boston, tombolt a csárdás. Jelen voltak: *Asszonyok:* Bardocz Józsefné, dr. Borosnyai Pálné, Doros Györgyné, Dolay Róbertné, Fejes Károlyné, Gönczy Lajosné, Kovácsy Albertné, Kovács Möriczné, Heitz Vilmosné, Lázár Róza, Flórián N.-né, Szabó Árpádné, Szabó Andrásné, Papp Istvánné, Lányi Imréné, Szöllösi Sámuelné, Szakács Imréné, Ugroon Jánosné, Vánky Kálmánné, stb. *Leányok:* Bardocz Rózsika, Fejes Lenke, Flórián nővérek, Jodál Iionka, Kassay E., Kovács nővérek, Lányi Rózsika, László Mariska, Lestyán Margit, Lázár Gabriella, Papp Mariska, Lukács Erzsébet és Juliska, Mancheu Margit, Szöllösi Irén, Vánky Alice és Felicia. Az estélyen felülfizettek: N. N. 12 kor., Ugroon János, Szöllösi Sámuel 6—6 kor., Bíró Sándor, dr. Fazakas József 5—5 kor., Gönczy Lajos, Pótsa János, Félegyházi Antal Trattner József 4—4 kor., dr. Szöllösi Ödön, Doros Györgyné, Molnár Károly, Hirsch Hermann, Harth Anna 3—3 kor., Szabó Árpád, Székely Dénes, Császár Géza, Imrich Vilmos, N. N. (Szarvas) 2—2 kor., Kállai Sándor 1 kor. Összesen 80 kor. A jótékonyczél érdekében tett bőkezűségeikért fentirtaknak ez uton mond hálás köszönetet a rendezőség.

Dobóné növendék-hangversenye kiváló örömet és nem egy pontjában valóságos művelzetet nyújtott annak a csekély számu, zeneértő közönségnek, amely a művész-mesternő egy évi munkájának eredménye iránt érdeklődött. Bizonyára sokan vannak Székelyudvarhely, akik érzik egy intenzív zenei élet teljes hiányát. Azoknak kétségkívül biztató jelenség, hogy az ifjúság zenei nevelése — amely egy ilyen leendő zenei élet első feltétele — Dobóné kezében oly fokon van, amely minden tekintetben a legmagasabb igényeket is kielégíteni képes. A hangverseny minden pontja, — még a kezdő növendékek produktói is — a mester czéltudatos és a technikai kiképzésen felül az előadásbeli készségre, a mű szellemének megértésére törekvő tanítási módszerre valának. *Molnár Margit* Mozart D moll versenyművében szinte meglepő technikai készség mellett szép előadásával, *Doros György* Chopin és Grieg műveinek érett felfogásával és közvetlen tolmácsolásával a közönség osztatlan tetszését nyerték meg. Szépen zongoráztak még *Kassay Irén*, *Bagossy Olga*, *Mariúth Ilonka*, *Bagi Irén* és *Gonda Tibor*. Az énekes növendékek közül *Br. Orbán János* és *Demény Irénke* szerepeltek. Utóbbinak igen behízelgő, s különösen a közép- és mély fekvésben szép csengésű hangja van. Schubert gyönyörű „Wanderer”-jét, majd két magyar műdalt adott elő állandó tetzés mellett. *Br. Orbán Jánosné* Gounod: „Faust”-jából a híres „Ekszer-ária”-t énekelte (kár, hogy német szöveggel). Hangjának drámai ereje és a magasságban is érczes csengése van. A közönség tapsaira *Dienzl „Liliomszál”* című szép dalát adta. Közben *Molnár Géza* hegedűn játszotta Rbode hangversenyét teljes készségiéssel, oly meleg tonussal és könnyed technikával, hogy előadásának szépségéből még hangszerének tökéletlensége sem vont le semmit. Az est külön szenczációja egy Mendelszohn-féle trio volt, amelyet *Molnár Margit* (zongorán), *Dobó Zoltán* (gordonkán) és *Molnár Géza* (hegedűn) adták elő a nagy szerzőhöz méltó egyöntetű, kifogástalan ösztájtékban. Az énekszmakot és hegedű solót *Dobóné* kísérte zongorán. A közönség a dobogón való minden megjelenésekor zajosan ünnepelte, tanítványai pedig szép virágokkal kedveskedtek a láthatólag könnyekig meghatott művésznőnek.

Hivatalvizsgálat. Dr. *Bodolla Gábor* kir. törvényszéki elnök a székelykereszti járásbíróság megvizsgálása végett, f. hó 3-án Székelykeresztra utazott.

A Muzeum-egylet ma d. e. 11 órakor a megyeház kis termében *Ugron Ákos* főispán elnökletével rendkívüli közgyűlést tart.

Évzáró vizsgálatok. A helybeli alsófokú ipar és keresk. iskola évszáró vizsgálatai a következő sorrendben lesznek: Junius 9-én d. u. 5-6-ig az összes felekezetek vallásvizsgái a rendszer tanítási teremben. Junius 14-én d. u. 3-6-ig a kereskedő tanulók vizsgálata a községi iskola 2-ik osztályának tantermében *Sterba Ödön* isk. biz. elnöklete alatt. Junius 23-án d. u. 2-6-ig az iparos tanulók vizsgálata a polgári Önképzőkör nagy termében *Maráth József* és *Bálint György* isk. biz. tagok elnöklete alatt. Az iparos tanulók munka-, rajz- és íráskiallítása junius 21-23-ik napjain lesz a polgári Önképzőkör nagy termében. E vizsgálatokra az érdeklődőket meghívja az iskolabírótság.

Az állami főreáliskolában az érettségi vizsgálat f. hó 1-én tartatott meg *Kuncz Elok* tanke. főigazgató és Dr. *Gottárd Zeigmond* min. tanácsos, kormánybiztos elnökletevel. A jelentkezett 9 ifju közül jelesen érett három, névszerint: *Dóssa Imre*, *Dunst Andor*, *Gyurcsovits Lajos*. Három: jól, kettő: egyszerűen érett, míg egy tanuló egy tárgyból javító vizsgálatra utasított.

A Székely Dalegylet rendkívüli közgyűlése. A székelyudvarhelyi „Székely Dalegylet” ideiglenes vezetésére alakult választmányának meg-ejtett három ülésében sikerült, tagjainak számát 25-el szaporítani s ez által, a kimaradtak és eltávoztak miatt támadt hézagot, a tagok számában, több mint 40-re sikerült felemlenie. Ezen létszámmal és a f. hóban eszközöndő új karngyi főkéréssele, biztosítva látja a dalegylet új életre kelését. Midőn a dalhoz értők szives belépését az ideig-vezetőség ismételtlen kér, egyezersmind tisztelettel hozza tudomására az érdeklődőknek, hogy a dalegylet f. hó 16-án d. u. 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart, hogy azon a további életképességről beszámoljon, állandó választmányát megalakítsa és hogy egy városi ének és zenei alap létesítése iránt lépéseket tegyen. Ugy reméljük, hogy az érdeklődő közönség nem fogja ez ügyet magára hagyni, sőt azt teljes lélekkel elősegíteni fogja, mivel a munka mellett nemes időöltésére is szükség van.

Nyári táncmulatság. A Polgári önképző és segélyző egylet, saját pénztára javára, f. hó 16-án, vasárnap a Budapest-szálloda szintermében nyári táncmulatságot rendez. A levonulást bárom ágyulövés fogja jelezni, a tánc pedig fél 8 órakor kezdődik. Az estélyen lesz konfetti csata és világponta is. Belépti díj személyenként 1 korona. Bolépsékor a meghívó kívánatra előmutatandó.

A róm. kath. plebánia templom belső javítás és díszítésére adakoztak: Dr. *Göllner Béláné* gy.-ívén: *Göllner* fuk, *Göllner Béláné* 5—5 kor., *Ruarc Milos* 4 K., *Dumic Ljubonir* 4 K., 10 fill., *Dr. Féderné* 3 kor., *Dr. Anka Aurél* Kolozsvár, *Féder Ottokár* és családja, *Ügyeljen*, *Schaffer Emil* 2—2 kor. N. N., *Novák Jenő*, *Id. Anka Péterné*, *Dr. Fédér*, *Dr. Fédér Vilmos*, *Dr. Fédér Vilmosné*, *Féder Ella*, *Féder V. 1—1 kor.* Összesen 37 K. 10 fill. *Özv. Kassay Eadréné* gy.-ívén: *Özv. Kassay Eadréné* 6 kor. *Özv. Ferenczy Györgyné* gy.-ívén: *Özv. Ferenczy Györgyné* 1 kor. *Szenler Ferenczné* gy.-ívén: *Szenler Ferenczné* 5 kor. 4 gyűjtőív összege 49 K. 10 fill. *Tamás Albert* befizetett ígértének II. részletét 20 kor. *Lukácsffy Kristóf* ígértének II. részletét 4 kor. Helybeli „névtelen” adománya 300 kor. I—XXII. ez. közlemény összege 13407 kor. 51 fill. Összesen 13780 kor. 61 fill. Fogadják a nemesszivü adakozók ez uton is hálás köszönetüket. *Mikes János* gróf főesperes plebános bizott. elnök, *Paschek Viktor* biz. pénztárnok.

Honvéd altisztek segélyalapja. A magyarországi altiszti segélyalap létesítésére kiadott gyűjtőiveken a következő összegek gyűltek be: 1. Dr. *Damokos Andor* aliaspán gy.-ívén 103 kor. 44 fill. 2. *Gálffy Kálmán* főszolgabíró gy.-ívén 61 K. 13 fill. 3. Dr. *Demeter Lőrinc* főszolgabíró gy.-ívén 9 K. 4. *Szabady Tivadar* főszolgabíró gy.-ívén 9 K. 5. *Gottárd János* polgármester gy.-ívén 2 K. 6. *Stratzinger Emil* kir. pü. ig. gy.-ívén 16 K. 7. Dr. *Solyomssy Lajos* reálisk. ig. 19 K. 8. *Soó Gáspár* r. k. gymo. ig. gy.-ívén 5 K. 10. *Izraelitahitközség* Dózaa *Jakab* gy.-ívén 128 K. Összesen 397 K. 57 fill.

Halálóás. *Bodor Mihály* vasuti pénztárnok és nejt szül. *Bokor Máriát* sulys csapás érte, 2 ik gim. oszt. tanuló jó fuk: *Zoltán*, életének 13-ik évében elhunyt. A szülők fájdalmát enyhítse a hituek kimeríthetetlen forrása.

A keresztény szociális egyesület ma a Koronay-féle kertben d. u. 4 óratól kezdve gróf *Mikes János* főesperes, *Gottárd János* polgármester, *Dr. Valentisk Ferenc*, *Persán János*, *Kassay Dénes* és *Péter Lajos* védnöksége alatt majalist rendez. Rendező elnök: *Szabó György*, rendezők: *Szabó József*, *Rákosi Tamás*, *Daróczy László*, *Orbán Domokos*, *Persán József*, *Szebeni Balázs*, *Ifj. Bálint György*, *Bálint Gábor*, *Kovács József*, *Lőrincz Árpád*, *Katona Sándor*, *Rákosi Albert*, *Szeles Albert*, *Daróczi Dénes*, *Dézi Antal*, *Kapcza Bálint*, *Valentisk Jenő*, *Ládai Károly*, *Esztegar Gerő*, *Szabó Dező*, *Deák Ferencz*, *Órbán József*, *Szebeni Balázs*, *Gáspárek István*, *Szentpéteri Gyula*, *Vicsai János*, *Képiro Lajos*, *Mátyfi Ottó*, *Toth Sándor*, *Mészáros József*, *Frey Ignác*. Nagyon kedvezőten idő esetén a majalis mához két hét tartatik meg, amit dobszóval adnak hírül.

Iskolai látogatás. *Vig Albert* kir. tanácsos, ipirokt. főigazgató e hó 3- és 4-én a helybeli áll. kő- és agyagipari szakiskolát látogatta meg és ez alkalommal az iskola oktatását és összes ügymenetét vizsgálta meg.

Az áll. kő- és agyagipari szakiskola folyó évi vizsgáinak sorrendje: Junius 14-én 8—9-ig II. évf. *Loiro* építés és alaktan (kőipar). 9—10-ig II. évf. *Abrahólo* mértan. 10—11-ig III. évf. *Kőipari technológia* 11—12-ig II. évf. *Magyar*, számtan. 2—3-ig I—IV. évf. *Róm. kath.* és *ev. ref. hittan.* 3—4-ig III. évf. *Agyagipari technológia*. 4—5-ig I. évf. *Mértan.* 5—6-ig II. évf. *Vegy- és ásványtan.* Junius 15-én: 8—9-ig I. évf. *Magyar*, számtan. 9—10-ig III. évf. *Magyar*, számtan. 10—11-ig II. évf. *Agyagipari edényalaktan.* 11—12-ig III. évf. *Költségvetésan.* 2—3-ig. III. évf. *Könyvviteltan.* 3—4-ig I. évf. *Természettan.* Junius 17—30-ig *rajz és mintázás* kiállítás naponta d. e. 8—12-ig, d. u. 3—6-ig. Ugy a vizsgálatokra, mint a kiállításra a tanfélének és az érdeklődő közönség szives figyelmét tisztelettel felhívja az igazgatóság.

Hidépítési munkálatok. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága a fenyéd-zetelaka-gyergyi törvhat. közut 2—3 km. szakaszán építendő *Hátárpatak* hid munkáit 2139 kor. 80 fill. összeg erejéig engedélyezte. E munkálat foganatosításának biztosításra czéljából folyó hó 18-ik napjának d. e. 10 órájára az udvarhelymegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok e munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bnaatpézzellel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekozzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. A szóban furog munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek az államépítészeti hivatalnál megtekinthetők.

A helybeli intézetek a koronázás évfordulóját ünnepély keretében méltatták. Így a ref. kollegium ünnepélyén *Szabó Árpád*, az áll. főreálisk. ünnepélyén pedig *Noss Gusztáv* tanárok tartottak ünnepi beszédet. Az ünnepélyeken az ifjúsági ének-és zenekarok is közreműködtek. Az unitáriusok istentiszteletén *Vári Albert* lelkesedéssel tartott ünnepi beszédet.

Vizsgarend a főreáliskolában. Junius 14-én 8 óratól az I—III. o. róm. kath. vallásu tanulók vizsgálata a vallásból; 8—10-ig az ág. hitv. és gör. kel. vallásvizsgálata, 10—12-ig az unitár. és izraeliták vallásvizsgálata, d. u. 3—5-ig az I—VII. ev. ref. vallásuak vizsgálata a vallásból. 15-iken 8 óratól a IV—VII. o. r. k. vallásuak vizsgálata a vallásból. D. u. 2—3-ig vizsgálat a gyorsírásból, 3—5-ig vizsgálat a latin nyelvből. 16-án d. u. 4 óratól az összes tanulók *ternavizsgálata* az intézet udvarán. 17-én I. o. számtan, term.-rajz, rajz. geom., V. o. menayiségtan, term.-rajz, chemia, VII. o. franczia, természettan, történet 18-án II. o. számtan, természetrajz, rajz. geometria, IV. o. algebra, történet, rajz. geom., term.-tan, V. o. magyar, franczia. 19-én III. o. számtan, term.-tan, földrajz, rajz. geom. VII. o. magyar, német. 20-án I. o. magyar, német, földrajz, V. o. franczia, történet, VI. mennyiségtan, chemia, ábr. geometria. 21-én II. o. magyar, német, földrajz, VI. o. német, természetrajz, történet. 22-én IV. o. magyar, német, franczia, V. o. magyar, német. 24-én III. o. magyar, német, franczia, VII. o. mathesis, chemia, ábr. geometria. 29-én d. e. 9 órakor az iskolai év bezárása a tornateremben. Mindezekre a t. szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

x Elveszett lovak. Csicsai *Bodó István*nak 2 lova m. hó 18-ikán a Tolvalya-tetőről elvezett. Az egyik ló pej színű, herélt, homlokán csillag, a másik barna kanca, bal szemével vak, homloka szürkés. A becsületes megtaláló jutalomban részesül.

KÖZGAZDASÁG.

Kedvezményes áru tehének kiosztása. A Gazdasági egyesület kiküldötteti e hó 28—30-án a Dunántulra utaznak jó tejelő tehének bevásárlása végett, mely tehének kedvezményes fizetési feltételek mellett adnak ki előszörban Székelyudvarhely város és közvetlen környéken lakó és idejében jelentkező gazdáknak. Több oldalról történt kérdészkódásra az egylet elnöksége ez uton értesíti a gazdaközönséget, hogy amennyiben saját számlájukra bevásárlásokat óhajtanak eszközölni, csatlakozhatnak a bizottsághoz. Jelentkezéseket e hó 20-ig elfogad *Hlatky Miklós* egyesületi titkár. Az indulás ideje levélbea lesz a jelentkezőkkel közölve.

A koronázási jubileum.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, junius 8.
(Érk. d. u. 5 ó.)

A koronázási jubileum ünnepege alkalmából a fővárosi középületeket fellobogózták.

A főistentiszteletet a budavári Mátyás templomban tartották, mely zsufolóság megtelt előkelő közönséggel. A kormány összes tagjai, a főpapok, főrendek és képviselők, hatóságok fejei voltak jelen.

A királyt érkezéseker a nép lelkes ovációkban részesítette. A király balján *Ferencz Ferdinánd* trónörökösült; mindketten magyar lovassági egyenruhát viseltek. Őket követte *József főherczeg*, *Augusta*, *Klotild* és *Erzsébet herczegnőkkel*.

A templom bejárójánál a királyt *Samassa egri bitorok* érsek fogadta, ki a festői öitözeti koronáorok sorsala között vonult be a szentélybe, hol bitor trónuson helyet foglalt.

A templomban jelenlevő előkelőségek disztuhája káprázatos fényt árasztott. Ugy a férfiak, mint a hölgyek magyar disztuhában jelentek meg.

Az elhelyezkedés után megkezdődött a Tedeum, melyet fényes egáddal *Samassa bitorok* pontificalt.

Mise után *Samassa bitorok* szent beszédet mondott, melyben gyönyörű szavakkal escelette a király lelki nagyságának és fenkölt éreynyének a magyar nemzetre való hatását. A beszéd mélyen meghatotta a királyt is.

Ezután a király kíséretével kivonult a templomból és a várpalotába hajtattak, hol délután az országgyűlés két házának eluöksége és a székesfőváros polgármestereit fogadta. Utóbbiak átnyujtották a főváros hódoló feliratát is.

HÁNN JÓZSEFfűszer- és csemege kereskedése
SZÉKELYUDVARHELY (Deák-tér 15.)**ÉRTESÍTÉS.**

Van szerencsém az igeu tisztelt fogyasztó közönségnek ezennel tudomására juttatni, hogy dusan berendezett üzletemben, olcsóbb beszerzéseim következtében **mindennemű fűszerárut és különösen kiválóan finom kávé árúmat** folyó hó 1-től kezdődőleg totemesen leszállítottam.

A leggondosabb kiszolgálásról, valamint vedim iránti legnagyobb előzetekénységről a nagyérdemű közönséget előre is biztosíthatom.

Kegyos pártfogásukat kérve
kiváló tisztelettel:
Hánn József

Sz. 2155—1907. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó Nagygalamfalva és Kisgalamfalva községekből álló **Nagygalamfalvi körjegyzői állás** nyugdíjazás folytán megüresedett, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás évi bevadalmazása 1600 korona fizetés és a községi szabályrendeletben meghatározott átalányok.

Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak szedhetők.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §., illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §. értelmében képesítésüket, eddigi működésüket, életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket **hozzám f. évi június hó 15-ikéig** annyival inkább adják be, mert a később érkező és nem szabályszerűen felszerelt kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást folyó évi június hó 17-én d. e. 10 órakor Nagygalamfalva község házául fogom megtartani.

Székelykeresztur, 1907. május 30-án.

Gálffy Kálmán,
főszolgabíró.

Értesítés.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelő orgona-építések, harmonium-készítés és ezeknek javítását, átalakítását elvállalom. A legnagyobb készséggel és szakértelemmel teljesítek mindentel zongora javításokat és hangolásokat, a legmérsékeltbb árak, illetve díjazás mellett.

Antal Gyula orgonaépítő.

Székelyudvarhely, Király-utca 14. sz. a.

nékül ne együnk levest.
Néhány csepp elegendő!

Kristály tiszta

Hargita-ligeti „Xamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásvány-
gyógyborviz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Haab és Heitz cégénél

Kapható még:

Gál János Utóda, Csató és Kun,
Gyarmathy Ákos, Tamás Balázs,
Bagó Gyula, Szentpétery Gergely,
Márk Testvérek, Farnengel Frigyes,
Zárug Antal kereskedésében
8 filléért, valamint minden
vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

A legjobb borviz.

A legjobb borviz.

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNT TÁRSULAT BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű **gőzcsepplőkészletek**

ugyszintén **magánjárók** (uti-mozdonyok)

cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekevel).

Külön árjegyzék mindennemű gazdasági gépekről.

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY KAVÉHÁZ

(ezelőtt Beliczay)

Budapest, Nagymező utca 7. sz.

Tulajdonos: **KANZLER GYULA.**

Naponta Kis Parádi Náci híres
szólista és teljes zenekara
hangversenyez.

Minden idegen nézz meg!

Védjegy:

Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

A

SCHLOSSER-GERMAIN & CO

COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODELE
PROMOTOR.

Kizárólagos elárúsítás Márk Testvéreknél.

Kívánatra próba mintavég.

566—1907. számhoz.

a.

Hirdetés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az 1907. évi április hó 30-án kelt 90762/906. számú rendeletével a marosvásárhely—gyergyószentmiklósi állami közút 54—56. szakaszán levő utszabályozás helyreállítását 1852 kor. 20 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az **1907. június hó 18-ik** napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magyar kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkiut megtekinthetők.

Távirati ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1907. évi június hó 1-én.

Szobotka Rezső.
kir. főmérnök.